

SZÉPMÍVES TÁRLAT '91

Az előző rendszernek mostohagyereke volt a kultúra – etette, ruházta, no nem túl bőségesen, és nem is igazán szívesen, mindenesetre örült, ha időnként végigpofozhatta, különösen az irodalmi csínytevések miatt. A mostani – régi-új rendszer viszont a jelek szerint *árvának tekinti a tegnapi mostohagyareket*. Ez persze jóval nagyobb szabadsággal jár, senki sem cibálja meg az üstökünket, ha szemtelenek vagyunk, de – még félig serdületlenül, azaz a megfelelő anyagi háttér nélkül – magunknak kell eltartani magunkat, legfeljebb – pályázatok, ösztöndíjak formájában – árvaellátásért folyamodhatunk, s ez nemcsak csekély, de bizonytalan is, mert a kultúra – az irodalom, a képzőművészet, a színházak stb. – apasági pere még nem dőlt el, csak egy a biztos: szeplőtlen fogantatásról itt sem lehetett szó. Nem folytatom a képet, számomra amúgysem a művészetek származása a fontos (sőt, az a legkevésbé), hanem a léte, amelyből új és új léteksarjadnak, tehát a nemzőereje, melyet – s ez a kiállítás is bizonyítja – mindmáig nem veszített el, bízunk tehát a jövőben. Ámen.

Árvák – a képzőművészetek árváinak – szövetsége a Szegedi Szépmíves Céh is. Alaptagok és alapon kívüliek (akiket régóta amatőröknek kellett nevezni), idősebb, országos hírnű mesterek és a nevükért még most harcoló fiatalok alkotják ezt a céhet, különböző iskolák, irányzatok képviselői, egyetlen közös ismertetőjegyük: *mindegyikük megalkotta már a mesterremekét* (sokan több tízet, százat is), amely felvételre érdemesítette. A hivatal-szervezte, mesterséges-népfrontos (azaz egy király, egy cigány) alapon álló szövetségek helyett vagy azokon belül új, önszerveződésen alapuló csoportosulások jönnek most létre: tagjaikat a közös ízlés vagy a közös érdek, esetleg mind a kettő fűzi össze, s mivel értékrendjüket nem a hivatal diktálja, hiszem és remélem, hogy bennük valóban az igazi mesterek szavára, ez esetben: ecsetjére vagy vésőjére figyel majd a tanulni és nemcsak érvényesülni vágyó mesterlegény illetve mesterleány. S ezek a ma még csoportosulások, holnapra tán közösségek az árvaellátás szűkös lehetőségein túl maguk teremtik meg fennmaradásuk feltételeit, hiszen az állami mecénatúrát pótoló magán-mecénatúrára még nem számíthatnak, s máris attól kell tartaniuk, hogy a pártcenzúrát, amely ízléscenzúra is volt, most majd a pőre, ám még sekélyesebb ízléscenzúra fogja felváltani, mint a komszomol-gyűléseken szövődő románcokat a képeslap-pornográfia. A pártállami tiltások Szkülláit elkerült művész-Odüsszeuszok nem jutnak-e majd az újjgazdag-aranyozottbronz-kertitörpe-

című versemhez, s még folytathatnám Kováts Margit *Másodvirágzásával*, amelyet igazán kellett volna látnom, amikor – már negyvenen túl – sikerült kilépni a rám erőltetett magányból, megoszthatnám önökkel meglepetésemet, milyen jól megfér egy lapon a katalógusban Papp György népi ihletésű, de – vagy nem is de – geometrikus rendbe komponált *Találkozása* és Kovács Lajosnak a geometriai rendtől mámoros *Op.385je*, melyek a bartóki életmű egybeforrt kettősségét is jelképezhetnék... Hadd álljak meg itt bár még jó néhány alkotás kiváltotta laikus elragadtatásomat, még a hagyományos alföldi-vásárhelyi stílus, utolsó mohikánt képviselő *Akácos tanya* is, valamint... Nem, a teljes névsor felolvasását úgyis csak udvariassági gesztusnak éreznék...

(Délmagyarország, 1991. július 30.)

(A **Baka István művei. Publicisztikák, beszélgetések** című kötetből)

[← Előző oldal](#) [Következő oldal →](#)